

Motion till riksdagen 2020/21:2940

av **Per Schöldberg m.fl. (C)**

Åtgärder för hållbart byggande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna fördelarna med ett byggande som är bioekonomiskt motiverat och uppmuntrar till en ökad byggnation med trä och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livscykelanalyser enligt LCA bör användas för att verifiera en byggnads energi-, klimat- och miljöpåverkan under byggtiden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra villkoren och förutsättningarna för koldioxidlagring med CCS i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja cirkulär ekonomi inom nybyggnad och renovering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja en inhemsk träindustri med träförädling i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla skogs- och skogsskadekontona i sin nuvarande form och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet anser att det krävs mod att våga tänka nytt och djärvt för att kunna hitta hållbara lösningar inför framtiden gällande nästa generations byggande. De svenska

skogarna är en fantastisk resurs i en bioekonomiskt motiverad satsning genom att använda trä- och biobaserade byggnadsprodukter vid byggnation av till exempel hus, utemiljöer och broar.

Vi har idag dubbelt så mycket skog i Sverige som för 100 år sedan, anledningen till detta är en lägre avverkning än tillväxt av skog. Skogen är en fantastisk rikedom, den har förvaltats väl i flera generationer och är en effektiv kolsänka. Mer skog leder till en unik potential för ökad användning av trä- och biobaserade byggprodukter. Med en ökad användning av framförallt trä vid byggnationer av hus, utemiljöer och broar gör vi miljön en stor tjänst där effekterna blir mycket stora när det kommer till nettoutsläpp av koldioxid gentemot byggnationer i stål och betong.

Miljömålsberedningen förespråkar en användning av livscykelanalyser enligt LCA, för att optimera alla bygg- och anläggningsprojekt ur klimatsynpunkt. Detta stöder vi, eftersom det sannolikt skulle innebära ökad träbyggnad, åtminstone så länge andra byggmaterial, exempelvis cement, inte kan påvisa en jämförbar klimatpåverkan. I olika rapporter som följt upp byggprojekt som utförts baserat på livscykelanalyser, har det kunnat påvisas att träkonstruktioner har mindre klimatpåverkan än motsvarande i betong. Från betongindustrin hävdas det att träfasader och träbyggnader inte lever upp till gällande krav på brandsäkerhet. Det råder en oklarhet om hur Boverkets allmänna råd och föreskrifter skall tolkas, vilket har lett till en debatt där klimatnytta ställs mot väsentliga funktionskrav. Centerpartiet menar att det måste klargöras både vad som krävs för att skydda träfasader mot brand och i vilka sammanhang en betongkonstruktion måste väljas av säkerhetsskäl. Detta för att kunna göra en avvägning av LCA:s betydelse.

Kungliga Tekniska högskolan gör idag en satsning tillsammans med Svenska Träskyddsnäringsen i syfte att ta fram framtidens konstruktioner och byggnader i trä. Fokus ligger på att använda träskyddsmedel för att förlänga livslängden på trä i utsatta utemiljöer. Trä som är behandlat med träskyddsmedel är såväl ekonomiskt som miljömässigt hållbart att använda. Vi kan idag se en ökad byggnation i trä där fler och fler överger stål och betong. Ett land som Sverige med en omfattande resurs i skogen kan skaffa sig en betydande och viktig roll för att med forskning och innovation påverka materialval vid byggnation, såväl nationellt som internationellt. Tack vare samarbeten som finns mellan branschorganisationer och forskningsvärlden finns det goda

möjligheter för Sverige att vara ett föregångsland inom området. Möjligheterna med skyddat trä är stor och har potential att bli en del av lösningen på att göra socialt utsatta områden och stadskärnor mer attraktiva, tillgängliga och klimatsmarta. Skyddat trä har lång livslängd och i framtiden kommer allt mer byggas i skyddat trä.

Om cementindustrin ska kunna leva upp till Miljömålsberedningens mål kommer det att krävas mer och kraftfullare klimatåtgärder. Men det kommer inte att räcka. Tekniken med koldioxidlagring – CCS (carbon capture and storage) – är under utveckling, men det saknas en testanläggning i Sverige. Tio till femton testanläggningar finns i världen, men bara en av dessa är storskalig. Cirka två tredjedelar av cementindustrins koldioxidutsläpp kommer från processen, när kalksten hettas upp. Dessa går inte att effektivisera eller rationalisera bort, men en del av koldioxiden går att använda för att odla alger, vilka i sin tur kan användas för att binda koldioxid utan att lagra under mark. Det är oklart vilka krav Sverige kommer att ställa på CCS-tekniken. Hittills har svenska myndigheter legat lågt och från cementindustrin påpekas det att tiden är knapp. Regeringen måste ge ett uppdrag åt myndigheter, så industrin kan förbereda sig på de investeringar som krävs från deras sida om de ska kunna leva upp till koldioxidmålet och samtidigt kunna bidra i samhällsbygget.

Avfallet från byggnation, rivning och anläggning antas om man inkluderar asfalt uppgå till 3,5 miljoner ton årligen. Metaller, glas, plast och trä tas med i statistiken. Det finns en omfattande handel med begagnat byggmaterial och olika komponenter, allt från fönster och dörrar till toastolar och handfat. Återvunnet byggmaterial som inte anses hålla en hög kvalitet ska inte återanvändas, självklart inte heller plast, masonit och spånskivor eftersom sammanfogningslimmet i dessa inte längre anses hälsosamt. Kunskapsuppbyggnaden när det gäller återbruk och återvinning av byggmaterial behöver öka, exempelvis vid renoveringar. Det behöver också utvecklas byggmetoder och konstruktioner som underlättar återvinning.

Det pågår idag ett utvecklingsarbete inom branschen till att skapa en cirkulär ekonomi. Ett exempel är Byggmaterialhandlarnas initiativ att tillsammans med övriga aktörer starta retursystemet Byggpall. Det är ett pantsystem där man kan återbruka byggpallarna från byggarbetsplatserna och få en pant för dessa, istället för att det blir byggavfall.

Det pågår flera andra liknande initiativ och där är det viktigt att politiken samarbetar med branschen för att tillsammans hitta nya lösningar kring återbruk.

Centerpartiet har alltid varit måna om att Sverige ska vara i absolut framkant vad gäller att främja forskning och innovation som bidrar till klimatsmarta samt ekonomiskt motiverade lösningar. Den svenska skogen är en fantastisk resurs som förser oss med ett förnyelsebart byggnadsmaterial som är såväl miljömässigt som ekonomiskt motiverat att använda. Det finns även en industritradition med cement, stål och betong att ta hänsyn till. Med skogen som resurs kan svenska näringar tillsammans med innovationskraften som finns inom våra universitet bidra med nya byggnadsmaterial som erbjuder moderna och hållbara lösningar inför framtiden.

Vi måste ha fler jobb på landsbygden och en hållbar utveckling i hela landet. Skogen och jobben i skogen spelar där en avgörande roll. En stor fördel med den svenska skogspolitiken har varit de övergripande principer som regelverken bygger på. Dessa regelverk har varit stabila och långsiktiga i många avseenden. Majoriteten av skogsägarna i Sverige är att beteckna som familjeskogsbrukare. De flesta av alla dessa familjeskogsbrukare bedriver ett skogsbruk som innebär att avverkning sker med ett antal års mellanrum. En förändrad möjlighet till ekonomisk utjämning mellan åren skulle vara förödande för det engagemang och det naturvårdande arbete som alla dessa engagerade skogsägare bedriver. Dagens regelverk som möjliggör utjämning av inkomster mellan åren i form av insättning på skogskonto och skogsskadekonton ger en stabil grund och möjlighet att bedriva ett långsiktigt hållbart skogsbrukande för Sveriges alla familjeskogsbrukare.

Vi ser att det finns en fortsatt viktig betydelse för den enskilde skogsägaren att på ett rimligt sätt kunna bruka sin skog och på så sätt kunna ta vara på den ekonomiska utdelning man varit med och byggt upp ofta under flera decennier. Därför menar vi att utredningen Förenklade skattereglers förslag om avskaffande av skogskonton och skogsskadekonton inte ska genomföras (SOU 2014:68).

Peter Helander (C)

Ulrika Heie (C)